

Kring Venray en omgeving

E: secretaris.lgog.venray@ziggo.nl

Verslag bijeenkomst op 25 april 2022 in zaal Odeon te Venray:
“Wederopbouw: Stedenbouw en architectuur”

1. Welkom

De voorzitter heette iedereen, in het bijzonder Nico Nelissen en Paul van Meegeren, welkom. Hij begon met een terugblik op de druk bezochte LGOG bijeenkomst in de Grote Kerk vanwege het uitkomen van een nieuw boek over mgr. Poels. De eerste exemplaren van het nieuwe boek werden overhandigd aan Jan Poels uit Antwerpen, aan Deken Smeets, gouverneur Roemer, burgemeester Kompier en aan Ron Meijers namens het college van B&W van Heerlen. Ook de schrijvers ontvingen een exemplaar van het boek. Er waren lezingen. Bijzonder kwam naar voren dat Poels een persoon was die op soms ongepolijste wijze opkwam voor zwakkeren. Maar hij verbond ook. Hij regelde veel, gaf vorm aan die maatschappij, was een echte sociale ingenieur. Een interessante en leerzame bijeenkomst. Een bijzondere bijeenkomst.

2. Programmering

- op 21 mei a.s. hebben we een excursie naar de Mookerhei. Informatie daarover krijgen de leden op heel korte termijn (zie ook onze website)
- op ma 30 mei a.s. vindt de ALV- plaats alsook een lezing door Sjeng Ewalds over “Oorlogsslachtoffers uit en in Venray”.

3. Voordracht door prof. dr. N. Nelissen en drs. P. van Meegeren

Deze voordracht is georganiseerd in het kader van de herdenking van 75 jaar bevrijding. Het thema “Wederopbouw” was gekozen omdat Venray door oorlogsgeweld in 1944 voor een groot deel verwoest en nadien opgebouwd werd. Vanwege de corona-problemen moest de voordracht twee keer uitgesteld worden.

Prof. Nelissen benaderde de wederopbouw vanuit wetenschappelijk perspectief. Hij constateerde dat veel plaatsen na oorlogshandelingen of natuurrampen opnieuw gebouwd zijn. Hij vroeg zich af welke de kenmerken van de onderliggende wederopbouwplannen eigenlijk zijn? Welke overeenkomsten zijn er of waarin verschillen ze? En hoe zijn die overeenkomsten of verschillen te verklaren? Hij merkte op dat ‘wederopbouw’ nog weinig onderwerp van wetenschappelijke en vergelijkende studie is geweest. Hij heeft er een begin mee gemaakt. En dus met het definiëren van het begrip ‘Wederopbouw’. Dat is niet eenvoudig. Helder is dat ‘wederopbouw’ feitelijk een heel breed begrip is. ‘Wederopbouw’ is in ieder geval meer dan het bouwen van huizen en fabrieken. Wederopbouw heeft óók betrekking op hereniging van gezinnen en families, op drinkwatervoorziening, voedselvoorziening, onderwijs, transport, gezondheidszorg, openbaar bestuur enz., met andere woorden, wederopbouw heeft betrekking op het gehele maatschappelijke gebeuren. Hij heeft ervoor gekozen op deze avond het accent te leggen op stedenbouw en architectuur, beseffend dat dit slechts onderdelen zijn van het begrip ‘wederopbouw’. Hij behandelde deze avond het begrip ‘wederopbouw’ niet in de volle breedte. Hij legde uit dat de wederopbouw van een stad of dorp beoordeeld kan worden aan de hand van de volgende objectieve criteria (naast subjectieve criteria zoals schoonheid):

1. de aard van de verwoesting (geheel - partieel – weinig)
2. aard stedenbouw (traditioneel – gemengd – modern)
3. aards architectuur (traditioneel – gemengd – modern)
4. aard regie (centraal – gemengd – decentraal)

Vervolgens behandelde en vergeleek hij de wederopbouw van meerdere plaatsen in binnen- en buitenland. Hij lichtte de wederopbouw in de plaatsen toe met vele dia's.

Het tweede deel werd verzorgd door Paul van Meegeren, gemeentearchivaris. Hij vertelde hoe de wederopbouw in Venray georganiseerd was, wie er zoal bij betrokken waren, zoals de stedenbouwkundigen Magry en Lerou uit Rotterdam en de gemeentesecretaris Vorst, wat er voor gedaan werd, zoals het inventariseren en kwalificeren en vastleggen van de verwoestingen op een zgn. verwoestingenkaart (zie onderstaande foto), het maken van ruimtelijke plannen en wat er uiteindelijk gerealiseerd werd. Paul van Meegeren liet veel dia's zien van het verwoeste en het opgebouwde Venray.

De wederopbouw van Venray werd ook beoordeeld aan de hand van de 4 genoemde criteria: Venray was partieel verwoest, gekozen is voor traditionele wederopbouw met stedenbouwkundige correcties daar waar zinvol, met moderne architectuur en met een regie die gemengd was: lokaal werden plannen gemaakt waar het Rijks grote invloed op had door het wel of niet beschikbaar stellen van middelen.

Vervolgens vond discussie plaats met aanwezigen in de zaal, zoals de zonen van Lerou en prof. Schrijnen uit Rotterdam, die verband legde tussen de wederopbouw van Rotterdam en de ruimtelijke plannen die al voor de oorlog voor Rotterdam centrum gemaakt waren.

Een heel geslaagde avond, zeker door de duo-presentatie, een bijzonder informatieve en leerzame avond, aldus was de reactie van meerdere aanwezigen. Zij hadden niet alleen veel gezien en gehoord maar ook veel geleerd. Door de professorale benadering van het onderwerp Wederopbouw door prof. dr. Nico Nelissen en zijn rustige, heldere en toegankelijke wijze van doceren, leerden de aanwezigen de wederopbouw van steden beter te zien, begrijpen en te benoemen. Ook die van Venray. En dat werd verder mogelijk door de uitgebreide toelichting van de 'wederopbouw' in Venray, zoals uitgebreid toegelicht door Paul van Meegeren. Een geslaagde combinatie van theorie en praktijk. De beoordeling van de vele steden, die 'opnieuw gebouwd' zijn, zullen met de opgedane kennis, in een breder context geplaatst kunnen worden (en vergeleken kunnen worden met de wederopbouw van Venray).

De voorzitter van LGOG Kring Venray dankte daarvoor uitvoerig beide inleiders, hetgeen de aanwezigen met luid applaus ondersteunden.

